

העלון של

המשק החקלאי

משרד החינוך, המנהל לחינוך
התישבותי, פנימייתי ועליית הנוער

יוצאים למרעה בימין אורד

ניסן תשע"ה
אפריל 2015

ענף אגרו אקולוגיה בכפר הירוק.

ענף האגרו אקולוגיה קיים בכפר הירוק כחמש שנים. הרעיון להקמת הענף היה תולדה של בחינת רעיונות במסגרת בית הספר הניסויי. המשק הוגדר כפלטפורמה היכולה לתרום לתחום מנהיגות סביבתית כאשר המטרה הפדגוגית היא תלמיד המוביל שינוי מיטבי עם הסביבה. אנו משתמשים בטבע כמקום להשגת המטרה. המרחב הגדול והשטחים החקלאיים מספקים את התכנים שבהם ניתן לבצע פרויקטים שונים הקשורים לשמירת ערכי טבע, הנמצאים במרחב.

לצורך כך יצרנו שלוליות חורף המשמשות להצלת אוכלוסיות של דו-חיים, מקום משיכה לעופות מים ובע"ח הנמצאים בסביבה. כמו כן ניצלנו שטח שוליים לגידול וריבוי של צמחים אופייניים לאזור. במהלך השנים הפעילות שלנו הוכרה ע"י רשות הטבע והגנים, וכיום הכפר משמש כמרכז הצלה ואקלום של חי וצומח.

אל מול עינינו עומדת הבעיה של מגוון המינים שהיא בעיה עולמית ומקומית. בכפר הוקם מרכז הצלה והשבה של חי וצומח מקומי והוא חלק משרשרת מהלכים ארצית לשימור המגוון הביולוגי. בכפר אנו מגדלים כ 15 מיני צומח בר בסכנת הכחדה, וישנו מרכז לאקלום והשבה של צבי יבשה (כיום מין בסיכון).

שימור מגוון מינים בעולם חשוב לטובתנו, בני האדם. לירידה במגוון הביולוגי יש השלכות ישירות על חיינו. השרותים שאנו מקבלים מהסביבה מוערכים בפי שתיים מהת"לג העולמי, שרותים כגון האבקה, חומרי טבע פעילים בשימוש האדם, ניקיון מים ואוויר ועוד.

הסיבות לירידה במגוון בעולם רבות ביניהן הרס בתי גידול לטובת בנייה וחקלאות, זיהום, ציד, שינוי אקלים ועוד. בארץ המצב אינו שונה ולבטח המצב קשה יותר בחבל הארץ שממוקם בו הכפר הירוק - גלילת השרון שבו יש שימוש אינטנסיבי באדמה ע"י האדם, והטבע בו נפגע קשות.

כיום בכפר בערוגות צימוח ניתן לראות את אירוס הארגמן שגידלו תלמידי הכפר מזרע והיום אחרי 3 שנים פורח קחון קצר פרי, מין נדיר ביותר של צמח ממשפחת המורכבים הגדל במקום אחד בעולם, על גבעה אחת ליד מושב אודים ועוד מינים רבים אחרים.

תלמידי התיכון עוסקים בהשבת צומח נדיר אל שמורות הטבע תוך כדי בחינת השאלה מה היא האסטרטגיה המיטבית להשבת המין לטבע - שאלה בעלת רלוונטיות ועניין מדעי.

בפרוייקט פורץ דרך זה אנו זוכים לתמיכה מדעית, אישורים ומימון מרשות הטבע והגנים הרואה בנו גוף בעל יכולת השפעה מקומית על שימור, ומהחברה להגנת הטבע עזרה במימון ויעוץ.

פרוייקט נוסף שאנו התחלנו בשנה זו הוא מרכז אקלום לצבי יבשה בו אנו אוספים צבים שגודלו לאורך שנים ע"י אנשים שאספו אותם מהטבע, צבים אלה הורגלו לתזונה מסוימת וחלקם סובלים ממוגבלויות עקב הזנה לקויה ואי חשיפה לשמש, בימים הקרובים אנו מתעדים לשחרר כ 100 צבים באתרי טבע שונים אחרי שצבים אלה אוקלמו ע"י התלמידים לתזונה טבעית ונלקחו מדדים המראים על שיפור במצבם הפזיולוגי.

בשנה הבאה נתמקד באספקט החינוכי בו תלמידינו יצאו לערי השרון ויכנסו לבתי ספר וירצו על הבעיות באיסוף צבים והפגיעה הנוצרת עקב כך באוכלוסייה הטבעית. הפרוייקט בשיתוף רשות הטבע והגנים ובית החולים לחיות בר בספארי.

רוני שושן, מרכז ענף אגרו אקולוגיה, הכפר הירוק.

